

Sp. zn. 48/2019/NZ/MSŘ
Č. j. KVOP-24760/2020
Datum 6. října 2020

Vážený pan
JUDr. Ing. Miroslav Ludvík, MBA
ředitel
Fakultní nemocnice v Motole
V Úvalu 84
150 06 Praha 5

Vážený pane řediteli,

z pověření veřejného ochránce práv JUDr. Stanislava Křečka, který na mě přenesl některé oblasti své působnosti,¹ mimo jiné i oblast dohledu nad místy, kde se nacházejí osoby omezené na svobodě, Vás informuji o dalším postupu ve věci systematické návštěvy Dětské psychiatrické kliniky 2. LF UK a FN Motol (dále jen jako „klinika“). Zprávu ze systematické návštěvy (dále jen „zpráva“) Vám zaslala tehdejší ochránkyně dne 27. 1. 2020 a Vy jste na ni odpověděl dne 6. 3. 2020.

V úvodu mi dovoluje omluvit se za delší odmlku od posledního dopisu. Napříč Kanceláří veřejného ochránce práv jsme se ze stávající právní úpravy snažili vyvodit pravidla pro používání kamer v zařízeních poskytujících péči, přičemž otázka používání kamer je ve zprávě podstatná, téma používání kamer jsem řešila i na schůzce s předchozím ministrem zdravotnictví, který přislíbil vypracování metodiky pro jejich používání ve zdravotnických zařízeních. Doufám, že zjištění ze zprávy přispějí k vytvoření pravidel, která možnost používání kamer v zařízeních vyjasní.

Reakci na 24 z 28 opatření formulovaných ve zprávě považuji za dostatečnou ve smyslu § 21a odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

U 4 opatření nepovažuji reakci za dostatečnou, jedná se o opatření č. 5, 12, 13 a 16 ze zprávy. Můj názor na důležitost těchto opatření se od Vašeho liší. Níže u 4 uvedených opatření uvádím, proč je považuji za podstatná, a žádám Vás o doplňující vyjádření.

Opatření 5 - Zajistit výměnu oken v zařízení a odstranit z nich mříže.

Ve vyjádření z 6. 3. 2020 jste uvedl, že výměnu oken není v dohledné době možné zajistit. Opakuji zde konstatování předešlé ochránkyně, která ve zprávě uvedla, že stávající situaci týkající se oken považuje již za tolik závažnou, že dochází k ohrožení pacientů, a to jak rizikem vypadnutí okna, tak omezenou možností větrání v letních měsících. Nepovažuji za udržitelné čekat neurčitý počet let na vybudování nové budovy kliniky. Okna jsou v havarijním stavu již dnes.

Vážený pane řediteli žádám Vás o opětovné zhodnocení opatření a o sdělení termínu, k němuž bude možné ohrožení pacientů odstranit.

¹ Podle § 2 odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Více na www.ochrance.cz, v sekci Veřejný ochránce práv, Rozdělení působnosti.

Opatření 12 - Odstranit kamery z běžných ložnic a dále ty kamery, které nejsou bezpodmínečně nutné k zajištění bezpečnosti pacientů.

Ve vyjádření z 6. 3. 2020 jste uvedl, že požadavek je již naplněn, protože všechny kamery jsou umístěny na místech, kde jsou nezbytné k ochraně bezpečí pacientů, personálu a dalších osob. V uvedeném opatření tehdejší ochránkyně mimo jiné požadovala odstranění kamer z běžných ložnic pacientů. Vaše vyjádření chápu tak, že i tyto byly ponechány.

K Vašemu sdělení, že kamery se nachází pouze tam, kde jsou nezbytné, opakuji konstatování tehdejší ochránkyně, že s obdobně intenzivním používáním kamer na ložnicích pacientů se nasetkala v žádném z doposud navštívených zdravotnických zařízení pro dětské pacienty, a to včetně oddělení pro děti se závažnými poruchami chování. Pro bližší argumentaci o nevhodnosti intenzivního používání kamer odkazují na stranu 21 zprávy.

Vážený pane řediteli žádám Vás o sdělení, na základě jakého právního titulu zařízení používá kamery na uzavřených odděleních kliniky a zejména na běžných ložnicích pacientů.

Opatření 13 - Přestat s pořizováním záznamu z kamer na oddělení, ponechané kamery používat pouze bez záznamu.

Ve vyjádření z 6. 3. 2020 jste neuvedl, zda u některých kamer nemocnice přestane záznam pořizovat.

Vážený pane řediteli, žádám Vás o sdělení, u kterých kamer přestal být záznam případně pořizován (zejména mne zajímá, zda je záznam pořizován z běžných ložnic pacientů). Dále Vás žádám o sdělení, na základě jakého právního titulu zařízení pořizuje záznam z kamer na uzavřených odděleních kliniky a zejména na běžných ložnicích pacientů.

Opatření 16 - Vybavit pokoje dětí nějakým uzamykatelným úložným prostorem a zapůjčovat klíč na základě individuálního posouzení schopností dítěte.

Ve vyjádření z 6. 3. 2020 jste uvedl, že opatření nevnímáte jako žádoucí, a to jednak z blíže nespecifikovaných sociálních problémů mezi pacienty, které by pořízení uzamykatelných prostor mohlo způsobit, a dále z důvodu nutnosti bezprostřední kontroly prostor, kam si pacienti ukládají osobní věci.

K prvnímu argumentu žádám o objasnění, jaké sociální problémy by mohlo způsobit to, že pacienti, jejichž zdravotní stav a rozumová a volní vyspělost, to nevyklučuje, si mohou uzamknout své věci. Opatření nesměřuje k tomu, aby u sebe pacienti měli širší okruh věcí, které by mohly být např. zdrojem závisti. K druhému argumentu uvádím, že personál může být vybaven univerzálním klíčem k odemčení a zkontrolování prostor všech pacientů v odůvodněných případech.

Možnost uložit si své soukromé věci na místo, kam k nim nebude mít přístup další osoba, považuji za součást základního práva pacienta na soukromí. Práva pacienta může nemocnice omezit vnitřním řádem, takové omezení však musí být nezbytně nutné zejména pro řádný chod zdravotnického zařízení nebo sloužit k respektování práv ostatních pacientů.

Vážený pane řediteli, žádám Vás o zvážení, zda je plošné odepření možnosti uložit si osobní věci např. do uzamykatelné skřínky na pokoji, od níž má pacient klíč, nezbytně nutné. Jako vhodnější řešení se mi jeví individuální posuzování zdravotního stavu a vypěstlosti pacienta a individuální vydávání klíčů.

Ačkoliv tehdejší ochránkyně nekonstatovala ve zprávě špatné zacházení, tak v nenaplnění čtyř řešených opatření vnímám riziko, že pokud situace nebude řešena a dojde naopak k jejímu prohlubování (další zhoršování technického stavu oken a další omezení soukromí pacientů), mohlo by být konstatováno špatné zacházení v rámci kumulativního účinku těchto tíživých podmínek.²

Respektuji, že nenaplnění opatření týkajících se kamerového systému je do značné míry způsobeno absencí právní úpravy možnosti používání kamerového systému ve zdravotnických zařízeních. Opakovaně vyzývám Ministerstvo zdravotnictví, aby provedlo kroky k vyjasnění této otázky.

Vážený pane řediteli, děkuji Vám, a zejména zaměstnancům kliniky, za součinnost a upřímně si Vážím energie věnované realizaci zbylých opatření, která považuji za dostatečně naplněná.

Vaši odpověď očekávám do 60 dní od obdržení tohoto dopisu. Současně nabízím pro vyjasnění si některých záležitostí možnost osobního setkání.

S přátelským pozdravem

Mgr. Monika Šimůnková v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

² Ke kumulativnímu účinku odkazují např. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Dougoz proti Řecku, ze dne 6. 6. 2001, stížnost č. 40907/98, nebo rozhodnutí ve věci Stanev proti Bulharsku, ze dne 17. 1. 2002, stížnost č. 36760/06.